

FICCIÓ | El testament d'Alcestis

Miquel de Palol, més enllà de la totalitat

Miquel de PalolEmpúries
687 pàgines | 28 €

* SAM ABRAMS

A la narrativa moderna i contemporània existeixen dos perfils d'autor. Per una banda, l'autor com George Eliot, on cada novel·la plantejava un repte completament diferent. I després autors com Aleksandr Solzhenitsyn, que construïa una ambiciosa obra a partir de cicles narratius entrelaçats com *La Roda vermella*. Miquel de Palol ha demostrat, amb els anys i amb diverses obres mestres, que pertany al segon perfil.

Paral·lelament, existeixen dues categories de narradors moderns i contemporanis pel que fa a l'abast literari de les seves obres. Hi ha autors com Julien Gracq, que aspiren a l'excel·lència artística de cada obra i prou. I hi ha autors radicals, com James Joyce, que aspiren a marcar un abans i un després en la narrativa amb obres singulars que intenten posar un sostre definitiu al món de la novel·la. I, novament, Miquel de Palol pertany a la segona categoria.

Tots aquests prolegòmens són necessaris com a punt de partida per mirar de situar-nos correctament davant de la nova i francament genial novel·la de Palol, *El testament d'Alcestis*. Aquesta obra juga un doble paper crucial en l'obra de Palol i en la narrativa catalana actual. Dins l'estructura general de l'extraordinària aventura vital que és l'obra de Palol, *El testament d'Alcestis* té, d'entrada, la funció de cloure un cicle narratiu titulat *Exercicis sobre el punt de vista*, que abraça VIII volums. I, al mateix moment, la nova i estimulante novel·la de Palol enllaça explícitament, de forma i de contingut, amb la trilogia *El jardí dels set crepuscles* i la pentalogia *El Troiacord*. No endebades la suma de la trilogia i la pentalogia ens dona el número vuit, exactament el lloc que ocupa la nova novel·la al seu corresponent cicle narratiu. Al mateix temps, *El testament d'Alcestis* és una novel·la que pretén, amb èxit, elevar el llistó intel·lectual i artístic de la narrativa catalana actual i anar més enllà, i per això el número vuit torna a ser crucial perquè ultrapassa el set, la xifra de la totalitat. En fi, primera regla paloliana: no hi ha res gratuït.

Ara bé, tot el que he explicat fins aquí podria induir algú a pensar que la nova novel·la de Palol és una novel·la difícil, obscura, hermetica. I s'equivocarien del tot en el seu judici precipitat. El suposat hermetisme de Palol ha estat la coartada perfecta de crític i professors mandrosos. *El testament d'Alcestis* es llegeix de manera febril de cap a cap. I aquest fet és un dels grans reptes de la novel·la que l'autor planteja. Palol ha volgut una novel·la ambiciosa intel·lectual i artísticament, que es llegeixi amb la mateixa intensitat lectora que es llegeix Stieg Larsson. Segons Palol, la qualitat i l'èxit comercial no estan renyits. La qualitat pot ser un fenomen popular sense desvirtuar-se. La novel·la de Palol ho demostra de manera radiant. Palol tria temes d'ambició mai vista a la literatura catalana i els presenta de manera apassionada i directa sense vulgaritzar-los.

D'aquesta manera, ara hem d'agafar com a pretext bàsic les tres històries de màxim sacrifici per amor i de resurrecció o supervivència que existeixen a la nostra cultura: Alcestis, representant de la cultura clàssica; Abraham i Isaac, representants de la cultura jueva; i Jesús, el representant de la cultura cristiana. En definitiva, les tres bases de la nostra cultura. Palol utilitza aquesta situació del sacrifici extrem per amor com a desllorigador per passar revista a la nostra cultura i al nostre món. Difícilment trobaran els lectors un retrat crític del món actual més matisat, més agut, més reptador. Palol ha arribat al ple domini del seu art i es permet el luxe de no deixar res al tinter. Imprescindible!